

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

basisschool De Beekgraaf

Plaats : Nistelrode
BRIN nummer : 06MH|C1
Onderzoeksnummer : 291457
Datum onderzoek : 6 en 7 maart 2017
Datum vaststelling : 11 april 2017

SAMENVATTING

De inspectie heeft op 6 en 7 maart 2017 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op basisschool De Beekgraaf. Op basis van haar bevindingen komt zij tot de conclusie dat school haar kwaliteit op orde heeft. De inspectie handhaaft het basisarrangement.

Wat gaat goed?

Leraren en schoolleiding werken hard om de eerdere negatieve trend in de (eind)resultaten te verbeteren. Zij zijn hier, mede door een goede analyse en een gerichte aanpak van de ontwikkelpunten, in geslaagd. Vier 'bouwstenen' geven hierin de richting aan: pedagogisch klimaat, ouderbetrokkenheid, opbrengsten en leerkrachtvaardigheden. Een cyclisch schooljaarplan zorgt voor elk van deze onderdelen voor een duidelijke koers. Leraren presenteren na de toetsrondes de stand van zaken aan hun collega's en gedetailleerde trendanalyses voorzien in het op peil blijven van de resultaten. Dat moet ook, omdat in enkele groepen nog niet alle zorgen zijn geweken.

De eerdere zorgen over het uitspreken, het afspreken en het aanspreken zijn verbeterd. Een volledig nieuw managementteam (directeur, teamcoördinatoren en intern begeleider) heeft hieraan een belangrijke bijdrage geleverd. Door het intensiever samenwerken bespreken leraren inmiddels samen wat goed gaat, maar ook wat beter kan.

De leraren volgen systematisch of hun leerlingen zich volgens verwachting ontwikkelen. Ze letten daarbij niet alleen op de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen, maar ook op hun sociaal emotioneel functioneren. De inspectie constateert tijdens de lessen dat de meeste leraren in hun onderwijs rekening houden met wat ze van hun leerlingen weten. Zij richten zich in hun lessen niet alleen op de leerlingen die meer moeite hebben met de leerstof, maar ook al meer op de betere leerlingen. Door kind-oudergesprekken en door kindgesprekken dragen de leerlingen zelf al een steentje bij aan hun ontwikkeling. De school wil dit verder uitbouwen.

Het team van basisschool De Beekgraaf vindt rust en regelmaat belangrijk. Ook de veiligheid van de school is in de dagelijkse praktijk op orde. Respect vormt de basis voor de omgang met elkaar. Leerlingen vertellen dat ze zich veilig voelen op school en de ouders bevestigen dat hun kinderen graag naar school gaan.

Wat kan beter?

Hoewel de leraren veel informatie hebben over hun leerlingen, liggen er nog kansen om hiervan beter gebruik te maken. Als de ontwikkeling van een leerling

bijvoorbeeld stagneert, kunnen de leraren hun gegevens grondiger analyseren dan nu soms gebeurt. In dat geval kan de leraar op basis van een goede analyse ook beter bepalen wat er moet gebeuren om de leerling te helpen.

Het didactisch handelen laat nog wel verschillen zien. De inspectie heeft goede lessen gezien, maar ook lessen waar de kwaliteit nog een impuls verdient. In de huidige groepsplannen benutten de leraren, door een te lange looptijd van een half jaar, nog niet alle mogelijkheden om vast te leggen hoe zij afstemmen en planmatig hulp bieden aan leerlingen die achterblijven. Een kortere looptijd en een periodieke evaluatie met de intern begeleider kan hier beter richting aan geven.

Wat moet beter?

Hoewel De Beekgraaf zorgt voor een veilige omgeving voor leerlingen, dient een onderdeel te worden verbeterd. De wet stelt namelijk verplicht dat de sociale veiligheid van de leerlingen jaarlijks moet worden gemonitord en De Beekgraaf voldoet nog niet aan dit onderdeel van de wet.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober 2016 krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook basisschool De Beekgraaf.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 6 en 7 maart 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directeur en managementteam, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in alle groepen. Deze observaties heeft de inspectie samen met een observant van de school uitgevoerd.

Op 7 maart 2017, aan het eind van de tweede onderzoeksdag, heeft de inspectie een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleide en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden heeft de inspectie enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op basisschool De Beekgraaf. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

De Beekgraaf heeft een bewogen periode achter de rug. Mede door wisselende (eind)resultaten, een eilandencultuur, een onduidelijke taakverdeling en onvrede over de aansturing en regie werd duidelijk dat het roer om moest. Gedurende een periode onder leiding van een directeur ad interim is met het team geanalyseerd wat beter moest. Na de benoeming van een nieuwe directeur aan het begin van dit schooljaar vond en vindt er een fundamentele herbezinning plaats op organisatorisch, didactisch en pedagogisch vlak. Onder haar leiding zijn de juiste stappen gezet waardoor er een fundament ligt voor de verdere schoolontwikkeling.

Inmiddels is er weer sprake van rust en stabiliteit en staat het team dan ook open voor de volgende fase. Verdieping en verfijning, met name op didactisch terrein, zijn hierbij de kern. Afstemming van de instructie, verdiepen van de analysevaardigheden, diagnosticerend onderwijzen zijn hiervan voorbeelden. De verbeterde onderlinge samenwerking biedt perspectief voor een betere en meer consistente kwaliteit in de komende jaren. Wel liggen er qua resultaten nog aandachtspunten in met name de bovenbouw van de school.

3 RESULTATEN ONDERZOEK BASISCHOOL DE BEEKGRAAF

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces		Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP2	Zicht op ontwikkeling		•	
OP3	Didactisch handelen		•	

Onderwijsproces: basiskwaliteit op orde, wel verdere ontwikkeling nodig.

De inspectie waardeert de onderliggende standaarden van het kwaliteitsgebied onderwijsproces als voldoende.

De leraren hebben in voldoende mate *zicht op ontwikkeling* van hun leerlingen, al plaatst de inspectie wel een kanttekening. Deze kanttekening geldt niet voor de signalering en het volgen. De school heeft door een gedetailleerde cyclische aanpak van toetsen en groepsbesprekingen inmiddels goed zicht op de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Dit geldt zowel voor leerlingen die meer aankunnen als voor de groep bij wie de vorderingen achterblijven. Leraren geven in het groepsplan aan welke leerlingen een verkorte, de reguliere of een extra instructie krijgen (respectievelijk 'verdiept', 'basis' en 'intensief'). Het groepsplan geldt voor een half jaar, al is er wel sprake van een tussentijdse evaluatie. Deze periode is echter te lang om de verschillen die na enige tijd ontstaan voldoende af te dekken.

De kanttekening geldt voor de verdieping van de analyse als blijkt dat de ontwikkeling van leerlingen stagneert. In de aanpak van de school zijn deze leerlingen ingedeeld in de groep 'intensief'. Door hierbinnen een apart onderscheid te gaan maken voor leerlingen bij wie ook na geplande leerhulp voortuitgang uitblijft, is een verdere verfijning mogelijk. Een meer gerichte diagnostiek dan nu het geval is, is dan noodzakelijk voor aanvullende informatie over hoe de ontstane achterstanden toch in te lopen. De leerhulp die nu gegeven wordt, is vaak vooral impliciet. Eerdere hiaten in de leerstof worden hierdoor niet altijd aangepakt. Voorgesteld is de leerlingen waarvoor dit geldt onder te brengen in een aparte categorie, bijvoorbeeld 'zeer intensief'. Het is dan wel van belang om eenduidige criteria voor uitval vast te stellen.

De intern begeleider ziet mogelijkheden dit bij de komende ronde van groeps- en leerlingbesprekingen toe te passen en ook de leraren onderkennen dat het op dit punt beter kan. Verder kan de systematiek nog aan kracht winnen als een deel van de analyses en conclusies voor de subgroep waarvoor (extra) leerhulp

geldt, ook wordt vastgelegd. Tot slot draagt een beperkte registratie van de geboden hulp aan deze leerlingen tevens bij aan een betere (tussentijdse) evaluatie.

Het *didactisch handelen* laat zien dat de leraren gemiddeld gezien over voldoende basiscompetenties beschikken, sommigen beslist meer dan dat en zij zijn een goed voorbeeld voor de anderen. Er zijn wel verschillen tussen de leraren onderling. Het definiëren van een ondergrens (organisatorisch – didactisch – pedagogisch) waar door gerichte klassenbezoeken op wordt toegezien, blijft dan ook een aandachtspunt. De school onderkent dit en heeft daarom de leerkrachtvaardigheden als één van haar vier bouwstenen bepaald. Gerichte groepsbezoeken op basis van een uitgebreide kijkwijzer zijn hiervan een onderdeel. Het helpt de leraren omdat zij met de observanten afspraken maken over waaraan in de komende periode van 8 weken gewerkt gaat worden, hoe zij dit gaan doen en over wat en wie zij daarvoor nodig hebben. Verder is het verbeterplan voor groep 8 ('Groep 8 op volle kracht') en het voornemen van een soortgelijk plan voor groep 7 illustratief voor het accent op het verbeteren van de resultaten.

Bij de groepsbezoeken door de inspectie zijn onderdelen van het model voor directe instructie herkenbaar. Wel kunnen de begeleide inoefening en de afstemming van de instructie (ook de andere instructie) nog extra aandacht krijgen. De huidige klassenbezoeken door de directeur en teamcoördinatoren kunnen met dit duidelijke accent op de differentiatie en de afstemming, de onderlinge uitwisseling sturen en het team verder bekwamen in hun leerkrachtvaardigheden. Maar ook het op beeld opnemen van de eigen les en het uitwisselen hierover door de leraren onderling, is een prima manier om beter kennis te nemen van elkaars handelen.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid		•	

Schoolklimaat: leerlingen voelen zich voldoende veilig op basisschool De Beekgraaf

Voor basisschool De Beekgraaf is het pedagogisch klimaat een tweede bouwsteen om te bouwen aan een breed fundament. Lage scores van de leerlingen in de hogere groepen en signalen van ouders over welbevinden van hun kind, waren voor de school aanleiding te investeren in de onderlinge relaties en de *veiligheid*. Een 'sociale agenda' met activiteiten ter ondersteuning van de sociaal-emotionele ontwikkeling en een schoolbreed traject rondom zelfvertrouwen, weerbaarheid, betrokkenheid en verbondenheid werpt inmiddels

vruchten af. Een aandachtspunt geldt nog voor het beleid en de praktijk rondom de sociale media en verantwoord ICT-gebruik. Ook het systematisch vastleggen van signalen, interventies en doelen gericht op veiligheid en sociaal emotionele ontwikkeling verdient nog aandacht.

De leerlingen van de leerlingenraad met wie de inspectie heeft gesproken, geven aan dat ze zich veilig voelen op school. Zij zeggen hierover: 'wij respecteren elkaar' en 'er zijn wel eens opstootjes, maar dat wordt meteen opgelost'. Ook de ouders waarmee gesproken is, bevestigen dit en zij geven aan dat hun kinderen met plezier naar De Beekgraaf gaan. Desondanks vraagt een onderdeel nog om verbetering. De wet sociale veiligheid stelt namelijk verplicht dat de veiligheidsbeleving van de leerlingen jaarlijks moet worden gemonitord en dat gebeurt op De Beekgraaf nog niet. In overleg met de directeur-bestuurder is besloten dit punt op bestuursniveau op te pakken.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten		•		

Onderwijsresultaten: wisselende resultaten maar een stijgende lijn

De *leerresultaten* van de leerlingen op basisschool De Beekgraaf zijn gemiddeld gezien voldoende. De inspectie baseert dit oordeel op de eindresultaten die de leerlingen over de laatste jaren hebben behaald. De scores op de Eindtoets laten wel een wisselend beeld zien. Zo was de score van 2013 ruim voldoende in vergelijking met scholen met eenzelfde leerlingenpopulatie en was het resultaat van 2015 voldoende. In 2014 en 2016 waren de scores onvoldoende. Op basis van de tussenresultaten van groep 8 mag worden verwacht dat de eindresultaten in 2017 voldoende zullen zijn, al blijft het resultaat voor rekenen en wiskunde wel achter. Gemiddeld gezien zijn de resultaten van groep 7, de groep 8 van het volgende schooljaar, voldoende maar de spreiding is relatief groot. De school is zich hiervan terdege bewust en start met een gericht plan van aanpak om dit aan te pakken. Het past bij de beslissing van De Beekgraaf om de opbrengsten als haar derde bouwsteen te definiëren.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg		•	
KA2	Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitszorg en ambitie: een systeem van kwaliteitszorg dat werkt en qua kwaliteitscultuur goed op weg

De inspectie waardeert de twee onderliggende standaarden van de kwaliteitszorg en ambitie als voldoende.

Met de komst van de huidige directeur en na een intensief jaar onder leiding van een directeur ad interim, is een proces gestart waarbij de dreiging af te glijden van voldoende naar zwak is afgewend. Een gedegen herbezinning op de oorzaken van de teruggang, goede analyses van de opbrengsten maar ook wijzigingen in de personele bezetting hebben het tij doen keren. De weg waarlangs dit gebeurt, de *kwaliteitszorg*, waardeert de inspectie zeker als voldoende. Ook de voor het bezoek ingevulde zelfevaluatie getuigt van een gedegen en reële zelfreflectie en is illustratief voor de stappen die op het terrein van de kwaliteitszorg zijn gezet. Voor elk van de vier bouwstenen is een tijdelijk uitgezet waarop interventies en vergaderingen zijn gepland. De tussentijdse evaluatie van het schooljaarplan laat zien dat het managementteam cyclisch en systematisch werkt. Verder blijken afsprakenlijsten per unit bij te dragen aan de noodzakelijke borging; iets waaraan het tijdens het vorige inspectiebezoek ontbrak.

Een verbetering is nog mogelijk bij het vaststellen en vastleggen van een gedegen meerjarenplanning. Een goede prioritering en fasering, gericht op de uiteindelijke doelen, wordt dan nog beter mogelijk. Het definiëren van een ondergrens waaraan elke leraar in de tussenliggende periode op organisatorisch, didactisch en pedagogisch vlak moet voldoen, is hiervan een belangrijk onderdeel. Verder vraagt het vastleggen van het methodisch aanbod in het schoolplan nog aandacht, zeker nu accenten gelegd gaan worden op het stimuleren van de betrokkenheid van de leerlingen bij het maken van eigen keuzes.

Ook de *kwaliteitscultuur* op basisschool De Beekgraaf is inmiddels van een voldoende niveau. Vanuit de eerdere eilandencultuur is het team duidelijk op weg naar een professionele cultuur. Uit de gesprekken blijkt dat de onderlinge verbondenheid is toegenomen en dat de betrokkenheid is verbeterd. Het feit dat leraren tijdens werkoverlegmomenten goede praktijken over de aanpak in hun

groep presenteren en dat zij de bereikte resultaten inbrengen, is hiervan een voorbeeld. "Je uitspreken, iets afspreken en elkaar aanspreken kan weer op De Beekgraaf". Belangrijk is dat de attitude die hierbij hoort, in de nieuwe opzet als de 'smeerolie' wordt gezien voor het proces van schoolverbetering.

Daarmee zijn de eerste stappen gezet op weg naar een lerend team. Dit maakt het mogelijk om door te groeien naar vormen van collegiale consultaties, intervisie en 'maatjes leren'. Een begin van deze gedragsverandering op professioneel vlak zou kunnen zijn om goede praktijken uit te wisselen, eventueel met beeldopnamen. Voor de leraren is de kijkwijzer die De Beekgraaf voor de lesobservaties hanteert, uitermate geschikt om zichzelf en daarna in dialoog zich door de ander te laten beoordelen.

Ook de extra impuls in scholing helpt bij de professionele cultuur. Een mogelijkheid zou zijn om onderling af stemmen met welke scholing De Beekgraaf het beste gebaat is om de schoolontwikkeling ook zo een impuls te geven. Leraren scholen zich nu op eigen verzoek, maar het effect en de overdraagbaarheid van het geleerde, alsook keuzes over wat nog wordt gemist kan beter worden gecoördineerd.

Tijdens het bezoek blijkt de rol die de directeur sinds haar benoeming neemt, anderen te inspireren. Dit leiderschap, zeker als het wordt gedeeld zoals nu in het managementteam het geval is, biedt met de betrokkenheid van het team een goed fundament voor de verdere schoolontwikkeling van De Beekgraaf.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

Er is een tekortkoming geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

Er is een onvolledigheid in de inhoud van het schoolplan:

- het aanbod of de methoden voor Nederlandse taal (inclusief technisch en begrijpend lezen) en voor rekenen en wiskunde is niet opgenomen.

De inspectie gaat ervan uit dat dit in de volgende versie van het schoolplan is gewijzigd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op basisschool De Beekgraaf. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geven het bestuur en de school hun reactie:

De opzet van het vernieuwde toezichtkader van de onderwijsinspectie is door ons als een verbetering ervaren, afgezet tegen het oude toezichtkader. De eerste stap, te weten de vragenlijst, de reflectie op het handelen door de school, zet het team aan het denken over vragen als; 'Wat voor een school willen wij zijn', 'Waar liggen onze sterke kanten, waar moeten we nog aan werken', 'Hoe ziet het profiel van onze school eruit' en ook 'In welke richting begeeft de school zich'.

Voor het volledig nieuwe managementteam was dit een uitgelezen kans om snel goed zicht te krijgen op alle facetten van het onderwijs op de Beekgraaf.

Wij hebben het inspectiebezoek op 6 en 7 maart 2017 als zeer waardevol ervaren. De visitaties in alle groepen heeft de inspectie een breed en betrouwbaar beeld gegeven van de ontwikkeling van de school op de diverse indicatoren en standaarden.

Het is voor ons een meerwaarde om de objectieve spiegel van de inspectie te gebruiken bij het evalueren van onze onderwijskwaliteit om zo te komen tot constructieve vervolgstappen in onze schoolontwikkeling.

Wij hebben ons gezien en gehoord gevoeld tijdens het bezoek en kunnen ons vinden in de gekregen adviezen en beoordeling.

Opgemerkt kan worden, dat we een realistisch beeld van onszelf hebben; dit blijkt uit het feit dat de beoordeling van school en onderwijsinspectie wat betreft alle indicatoren, identiek zijn.

Vanwege persoonlijke omstandigheden, heeft de inspecteur het bezoek over twee dagen verdeeld. Achteraf hebben wij dit juist als plezierig ervaren. Dit heeft recht gedaan aan de mogelijkheid om goed voorbereid te kunnen reageren op de bevindingen van de onderwijsinspectie.

Het feedbackgesprek, waarbij ook de directeur-bestuurder aanwezig was, werd in een open, respectvolle en constructieve sfeer gevoerd. De inspecteur heeft een duidelijke en onderbouwde uitleg op zijn oordelen gegeven.

In ons huidige schooljaarplan werken wij aan een breed fundament, gebouwd op vier pijlers; Opbrengsten – Leerkrachtvaardigheden – Pedagogisch klimaat – Ouderbetrokkenheid.

De inspectie heeft de ontwikkelingen die dit jaar in gang zijn gezet, goed opgemerkt en positief beoordeeld. We zijn blij met deze erkenning.

De aandachtspunten die door de inspecteur zijn genoemd zetten wij weg onder deze pijlers in de komende schooljaarplannen.

Pijler Opbrengsten:

- Verfijning van de intensieve groep (preventief-curatief).
- Vergroten van de diagnostische vaardigheden en het diagnosticerend onderwijzen.
- Smart formuleren van interventies en doelen
- Kortere looptijd van de groepsplannen
- Resultaten in de bovenbouw verbeteren

Pijler Leerkrachtvaardigheden:

- Didactisch handelen:
Het definiëren van een ondergrens
(didactisch, pedagogisch en organisatorisch)

Pijler Pedagogisch klimaat:

- Beleid sociale media en verantwoord ict gebruik
- Jaarlijkse meting veiligheid meten en monitoren (SKPO-Novum)

De interventies gericht op kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur, worden opgenomen in onze schooljaarplannen bij de ontwikkeling van de Professionele Leergemeenschap. Op De Beekgraaf noemen we dat onze 'smeerolie'. Het uitgesproken vertrouwen van de inspecteur levert een positieve bijdrage aan de flow die we als Beekgraaf team dit schooljaar ervaren in het bouwen aan ons brede fundament.